

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stödjande av sanering av förorenade områden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om stödjande av sanering av förorenade områden ändras. Utbetalning och återkrav av samt tillsynen över statsunderstöd som är avsett för sanering av förorenade områden överförs enligt förslaget från Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter.

Den lagen avses träda i kraft den 1 januari 2020.

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

I lagen om stödjande av sanering av förorenade områden (246/2019) finns bestämmelser om beviljande av statsunderstöd för utredning av föroreningsgraden på och för sanering av förorenade områden. I lagen finns särskilda bestämmelser som beaktar stödsystemets särdrag och som bildar en helhet tillsammans med bestämmelserna i statsunderstödslagen (688/2001). Lagen om stödjande av sanering av förorenade områden träder i kraft den 1 januari 2020.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret) har föreslagit att lagen om stödjande av sanering av förorenade områden ska ändras så att uppgifter i anslutning till utbetalning och återkrav av samt tillsynen över statsunderstöd enligt den lagen kan skötas vid utvecklings- och förvaltningscentret. Det föreskrivs inte särskilt om uppgifterna i fråga i lagen om stödjande av sanering av förorenade områden.

Regeringens proposition var ute på remiss 10.10—31.10.2019. Yttrande begärdes av utvecklings- och förvaltningscentret, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland samt arbets- och näringsministeriet.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Enligt 3 a § 2 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009) sköter utvecklings- och förvaltningscentret sådana uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen som gäller utbetalning och återkrav av statsunderstöd som närings-, trafik- och miljöcentralen beviljat direkt med stöd av statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter utöver närings-, trafik- och miljöcentralen även tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret kan dessutom sköta uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av understöd som beviljats av närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna med stöd av speciallagstiftning samt uppgifter som gäller statliga ersättningar på det sätt som särskilt föreskrivs om uppgifterna.

Enligt lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska det genom speciallagstiftning föreskrivas om utvecklings- och förvaltningscentrens roll när det gäller utbetalning, återkrav och tillsyn i fråga om statsunderstöd som är avsett för stödjande av sanering av förorenade områden.

3 Målsättning

Vid beredningen av lagen om stödjande av sanering av förorenade områden planerades det att de uppgifter som hänför sig till utbetalning av statsunderstöd skulle börja skötas av utvecklings- och förvaltningscentret, vilket framgår av regeringens proposition om en lag om stödjande av sanering av förorenade områden och om ändring av 148 § i avfallslagen (RP 247/2018 rd). Om lagen inte ändras kommer utvecklings- och förvaltningscentrets roll när det gäller utbetalning och återkrav av och tillsynen över understödet att sakna relevant lagstiftningsgrund och uppgifterna kommer fortsättningsvis att skötas av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland, som är statsbidragsmyndighet när det gäller stödjande av sanering av förorenade områden. Syftet med propositionen är att korrigera lagstiftningen på ett sådant sätt att dessa uppgifter i fortsättningen ska kunna skötas av utvecklings- och förvaltningscentret, som även svarar för sådana uppgifter som hänför sig till utbetalning av andra motsvarande statsunderstöd.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Det föreslås att det till lagen om stödjande av sanering av förorenade områden fogas en ny 10 a §, där det föreskrivs att de uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen som gäller utbetalning och återkrav av statsunderstöd ska skötas av utvecklings- och förvaltningscentret. Genom förslaget överförs uppgifterna i anslutning till utbetalning av understöd som är avsedda för stödjande av sanering av förorenade områden från ansvarsområdet för miljö och naturresurserna vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland till utvecklings- och förvaltningscentret. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter dessutom tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen. Tillsynsuppgifterna sköts även i fortsättningen av närings-, trafik- och miljöcentralen utöver utvecklings- och förvaltningscentret.

Närings-, trafik- och miljöcentralen ska t.ex. svara för tillsynen över statsunderstödsbeslut, största delen av tillsynen under ett projekt samt den tillsyn som kräver sådana specialkunskaper som behövs för projekt i anslutning till sanering av förorenade områden. Betydelsens hos närings-, trafik- och miljöcentralens tillsynsuppgift framhävs t.ex. i sådana fall där målsättningen för understödsbeslutet inte uppnås. I dessa fall är det inte heller möjligt att betala ut stöd för kostnaderna för projektet. Den tillsyn som utvecklings- och förvaltningscentret utövar sker i huvudsak som efterhandstillsyn i samband med utbetalningen. Tillsynen gäller betalningsbeslutet samt tekniska frågor som hänför sig till utbetalningen, t.ex. korrekta verifikat.

Enligt lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska det föreskrivas särskilt om utvecklings- och förvaltningscentrens roll i fråga om andra understöd än sådana som beviljas direkt med stöd av statsunderstödslagen. För statsunderstöd som beviljas för stödjande av sanering av förorenade områden gäller egna särskilda författningar, och understödet i fråga beviljas således inte direkt med stöd av statsunderstödslagen. Det är nödvändigt att särskilt föreskriva om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter när det gäller utbetalning samt tillsyn över användningen och återkrav av understöd.

Även i övrig speciallagstiftning har det utfärdats motsvarande bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Exempelvis i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) och i lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) finns bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets roll när det gäller utbetalning och återkrav av samt tillsyn över understöd enligt statsunderstödslagen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Genom propositionen fortsätter centraliseringen av uppgifter som gäller utbetalning av statsunderstöd från närings-, trafik- och miljöcentralerna till utvecklings- och förvaltningscentret. Propositionens ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna ska vara interna och ha en effektiviserande effekt på förvaltningen inom den bokföringsenhet som närings-, trafik- och miljöcentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret utgör. Genom förslaget effektiviseras utvecklings- och förvaltningscentrets produktivitet och fördelningen av närings-, trafik- och miljöcentralernas resurser. Utvecklings- och förvaltningscentret svarar för de uppgifter som föreslås för centret i denna lag som en del av dess normala uppgifter, och centret är förberett på uppgifter som gäller utbetalning av understöd.

5 Alternativa handlingsvägar

Om den föreslagna ändringen inte görs i lagen om stödjande av sanering av förorenade områden, kvarstår utbetalningen och återkravet av samt tillsynen över statsunderstöd som Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkalands uppgifter. Det var planerat att utvecklings- och förvaltningscentret sköter uppgifterna i fråga och de behövliga personalresurserna har redan under tidigare år överförs dit från närings-, trafik- och miljöcentralerna, och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland kan således inte längre sköta uppgifterna.

En möjlig alternativ handlingsväg hade även varit att utfärda en förordning. I exempelvis statsrådets förordning om enskilda vägar (1267/2000) föreskrivs det att utvecklings- och förvaltningscentret ska betala statsbidraget. I lagen om stödjande av sanering av förorenade områden föreskrivs dock inte om några bemyndiganden att utfärda förordning om detta. Om bestämmelser utfärdas genom förordning kan det dessutom innebära en ändring av lagens innehåll.

6 Remissvar

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland samt utvecklings- och förvaltningscentret lämnade sitt yttrande om regeringens proposition. Båda remissinstanserna ansåg att lagändringen är nödvändig. Utvecklings- och förvaltningscentret ansåg att intressentgruppernas kommentarer har beaktats väl vid beredningen av propositionen. Centret konstaterade som en komplettering till motiveringen att de personalöverföringar som gäller utbetalningsuppgifter har genomförts och att ansvaret för berednings- och föredragningsuppgifter har överförts redan under tidigare år.

7 Ikraftträdande

Lagen om stödjande av sanering av förorenade områden träder i kraft den 1 januari 2020. På grund av detta föreslås även denna lag träda i kraft den 1 januari 2020. Om ett samtidigt ikraftträdande inte är möjligt, föreslås lagen träda i kraft så snart som möjligt.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om stödjande av sanering av förorenade områden

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om stödjande av sanering av förorenade områden (246/2019) en ny 10 a § som följer:

10 a §

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 4 § sköter närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter de uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen som gäller utbetalning och återkrav av understöd. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter vid sidan av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland även tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 28 november 2019

Statsminister

Antti Rinne

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen